

Základní škola sv. Voršily v Olomouci

Aksamitova 6, 772 00 Olomouc

19. – 20. století módy

Závěrečná práce

Autor: Tereza Matulová

Třída: IX

Vedoucí práce: Mgr. Šárka Chlupová

Olomouc 2012

OBSAH

ÚVOD	3
KAPITOLA I – Móda obecně, co je to móda .	
1 Móda 19. století aneb co a jak	4
2 Jak vznikaly návrhy apod.	5
2.1 Styl oblékání 19. století u žen	6
2.2 Styl oblékání 19. století u mužů	7
2.3 Módní doplňky	8
KAPITOLA II – Móda 20. století	
1 Obecně o této módě	9
2 Sportovní móda 20. Století	10
2.1 Historie odívání	11
2.2 Střih šatů	12
2.3 Druhy látek	
KAPITOLA III - Odívání na přelomu 19. a 20. Století	13
1 Pánský oděv	14
ZÁVĚR	15
POUŽITÁ LITERATURA A PŘÍLOHY	16

ÚVOD

Slovo „móda“ patří mezi běžné pojmy, které každý používá velmi často. Zároveň, toto slovo je natolik mnohoznačné a nepřesné, že je na místě si jeho mnohotvárnost vysvělit.

Vytváří dočasná hodnotová měřítko a zahrnuje způsob života, odívání, mluvu, chování, zvyklosti, společenského styku, způsob chůze, držení

těla, v umění oblibu minulých slohů, směrů, uměleckých osobností, jež,

zpětně mohou zase ovlivňovat dobové projevy, např. odění.

Móda a její proměnnost je dobově podmíněna a je jedním

z mimořádně závažných společenských jevů. S módou jsou trvale spjaty politické, morální a kulturní významy.

V této práci se budu věnovat módě výhradně ve smyslu odívání. S módou je tak spojen určitý duch doby, dobová obliba. Neustále se objevují nové módní vlny. To, co je nové, se nazývá módní; to, co je překonané, se nazývá staromódní. Někdy se móda po určitém čase znovu vrací. V takovém případě se takový způsob neoznačuje jako módní, ale klasický.

Kapitola I – Móda

1 Móda 19. století aneb co a jak

V 19.století přichází obrat k lepšímu. Tón udává Francie. Propaguje se sport (tenis, kolo, procházky), pravidelná hygiena, koupele a krátké vlasy. Líčidla se používají velice málo (jen zdravíčka a přepudrování nosu, aby se neleskl). Rtěnka se stala vulgární záležitostí. Klade se důraz na čistotu a cudnost. Těžké parfémy se nepoužívají, vítanou novinkou se stává lehká kolínská voda, která se i dnes vyrábí podle původních receptur.

Typická kresba pro módu tohoto století je tato, z této kresby poznáte o jaké století

se jedná. Lidé, kteří módě nerozumí, kterých ovšem není málo že, to nepoznají, ale to je věc

názoru.

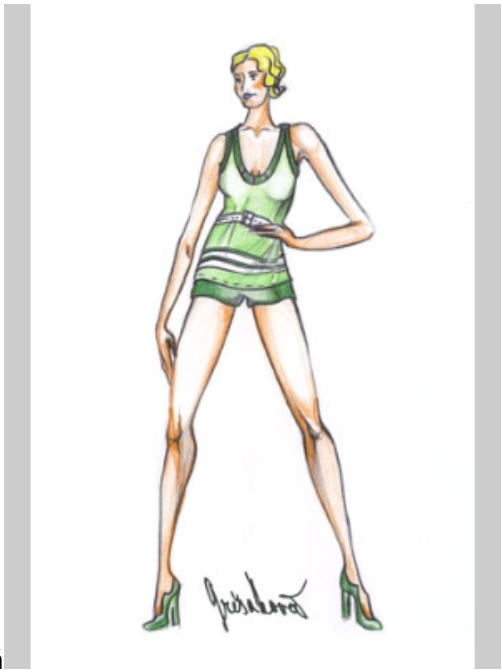
2 Jak vznikaly návrhy apod.

Pořádají se jednodenní nákupní letecké výlety do Londýna a Paříže, v módě jsou knihy a filmy, které měly obrovský vliv na módní tvorbu – hollywoodská

studia produkují filmy bohaté na nákladné toalety s odvážnými dekolty.

Filmové kostýmy však brzy vycházely z módy, proto se začaly tvořit pro filmové účely doslova nadčasové šaty, neboli glamour, které by si oblibu udržely déle. Jeden z nejslavnějších tvůrců filmových kostýmů byl Gilbert Adrian. V časopisech již nefigurují aristokrati, ale herci a herečky jako Marléne Dietrich či Grata Garbo.

Oblíbené na šatech jsou kaligrafické vzory a námořnické prvky. Móda je elegantní a

užívá

populární vzory rybí kosti nebo kohoutí stopy. První

americký návrhář, který se prosadil v Paříži byl Main Rousseau Bocher, čili Mainboucher. Stal se dokonce šéfredaktorem francouzské verze Vogue. Uvedl na trh šortky do půli stehem a plážové kalhoty pod kolena, které jsou "in" zrovna letošní sezónu. Do popředí se dostala i tzv. "tyrolská móda" s bavorskými výšivkami a dirndly, což byla nemilá předtucha Hitlerova nástupu.

2.1 Styl oblékání 19. století u žen

Romantismus, plný fantazie, návratů k přírodě i historii vtiskl svůj charakter především dámskému oděvu. Ženy jsou vždy ochotné vpustit do svého šatníku novou módu, proto i tentokrát podléhá jejich oděv módním změnám daleko více než u mužů. Především se změnil celkový módní styl. Přirozeně ženský styl zdůrazňuje sukně. Ta byla nejdříve rozšířená jen mírně, později dostává podobu kužele množstvím spodniček, které vyztužují lehkou látku oblíbených květinových nebo kostkovaných vzorů. Ženskost podtrhuje i upnutý živůtek, jehož dekolt odhaluje i části ramen. Úzký, téměř vosí pas vyžaduje korzet. I když ne tak těsný a mohutný, jako byl v rokoku nebo později na konci 19. století. Přesto se ženy opět dobrovolně vrátily k nezdravému šněrování, které předcházející móda tak rezolutně zavrhl. Dojem útlého pasu opticky zvětšovaly široké rukávy. Ty dosahovaly opravdu úctyhodné šíře a nejrůznějších tvarů. Byly v ramennou nízko nasazené, bohatě řasené a zdobené. Byly tak bohaté, že jejich tvary musely udržovat všité kostice a různé výztuhy. Široké límce lemují dekoly a kryjí rukávy. Široké rukávy vyloučily ze šatníku kabát. V ramenou rozšířený oděv s úzkým pasem a širokou sukní vytváří typický styl romantické doby. Za chladných dnů si přes šaty přehodily šátek či šálu nebo ho jen tak přeložily přes ruku.

V zimě sloužily pláštěvé šaty ze silných vlněných látek, upnuté až ke krku. Přes ně se oblékaly široké pláštěnky bez rukávů, tzv. mantily. Jejich okraje zdobily bohaté výšivky, v zimě kožešinové lemy.

S mohutnými sukněmi kontrastují křehké boty. Zhotovují se z kůže, ale i z hedvábí. Jako letní obuv měšťanských dívek se používaly špičaté střevíčky bez podpatku připevněné k noze zkříženými stužkami. V zimě se nosily šněrovací boty ke kotníkům a používají se punčochy. Nejčastěji bílé, ale objevují se i v pastelových barvách. Krinolína (jako sukně vyztužená řadou ocelových obručí) se objevuje jako hit v polovině 19. století. Sukně byly stále mohutnější. Jejich rostoucí objem už jen stěží udržovaly škrobené spodničky zesílené žíněmi. Na obruče krinolína spotřebovala tolik drátu, že by se jí dala třináctkrát omotat zeměkoule po polednicích.

2.2 Styl oblékání 19. století u mužů

Oděv mužů se od minulé doby příliš nezměnil. Frakový kabát zůstává i v době romantismu nejrozšířenějším vycházkovým i společenským oděvem. Má nejrůznější barvy, podobné barvám květin. Oblečení mužů bylo daleko pestřejší, než je dnes. Barevný frak doplňovaly kalhoty jiné barvy. Byly dlouhé, úzké, vpředu nad botou obloukovitě vystřižené, aby se neřasily. K fraku se ještě používaly pestře květované a kostkované vesty z hedvábí či saténu. Taky košile se stojacím límcem se nosily. Kravata z poloviny 19. století se však k těm dnešním příliš nepodobala. Její vázání bylo totiž neobyčejně složité. Právě v této době vzniklo několik příruček, jak kravatu správně vázat. V kravatě se měla zrcadlit mužova osobnost. V zimě si muži oblékali vypasovaný kabát tzv. redingot, nebo je zahaloval dlouhý plášť tzv. carrick, zdobený několika límci. Dobře oblečeným mužům nesměl chybět cylindr. Cylindr mohl být i barevný, ale zejména oblíbený byl světle šedý. K vycházkovému oděvu mužů patřila tzv. „špacírka“, což byla lehká hůlka. Nejen ženy dělaly experimenty s vlasy, ale i muži. Těm naopak rámovaly tvář dlouhé licousy, nad vyholenou bradou si někteří pěstovali knír, jak to někteří dělají dodnes. Vlasy se uměle zvlňovaly.

2.3 Módní doplňky

Letní vycházkový oděv doplňuje látkový či krajkový slunečníček. V zimě se zase používaly šály a šátky s bohatými třásněmi nebo s krajkovým lemováním. V módě byly zvláště čtvercové šátky.

Hodně se používaly rukavičky. Na vycházkách, ve společnosti, natož ve společnosti tak významné, jako byla plesová. Rukavičky byly většinou bílé z hedvábí. Na ples se nosily i vějíře, zavěšené na šňůrce se třapečky. K večerním šatům se přidávaly šperky. Ať už zlato nebo drahé kamení.

Například na obrázcích vidíme paraplíčko, kloboučky a jednoduché

šaty..

KAPITOLA II – Móda 20. století

1 Obecně o této módě

Konec korzetů, ať žije podprsenka. I tak by se dala charakterizovat 10. léta minulého století, kdy se naplno začaly projevovat revoluční změny v oblékání. Sukně už nesahají až na zem, vybíjejí se vzácná zvířata kvůli kožešinám - to vše patří do módy v desátých letech.

Desátá léta byla érou změn a novátorství nejen v módě. Vše začalo v Paříži příjezdem slavného Ruského baletu se svým vedoucím souboru Sergejem Ďagilevem. Taková míra exotiky, barev a divokosti na pódiu inspirovala nejen fauvisty, ale i běžný život a módu.

2 Sportovní móda 20. Století

Jak pestrá a slušivá byla sportovní móda, než ji nahradily funkční materiály a hi-tech oblečky dnešních sportovců? Podívejte se na retro

fotografii.

Z této fotografie jde jasně vidět, že oděv je určený k lovu, pro dámy nebyl příliš pohodlný, ale do vyšších kruhů byl nezbytečný.

2.1 Historie odívání

V období před a během první světové války se objevil nový módní styl. Jeho základem byly rovný korzet a dlouhá sukně zužující se směrem ke kotníkům. Bohužel v takto šitých šatech nebyly ženy schopny normální chůze, musely cupitat.^[54] Pod sukněmi zmizely spodničky, výstřihy začaly opět pomalu odhalovat krk. Po představení baletu Šeherezáda v Paříži nastalo období těžkých brokátů živých barev zdobených zlatem, stříbrem a ocelí.

Po první světové válce se ženská móda opět radikálně změnila. Sukně se zkrátily až po kolena, pas klesl pod přirozenou hranici. Rukávy vyšly z módy, šaty se šily jen s ramínky, či velmi krátkými rukávky. Dlouhé rukávy měly pouze kabáty a svetříky. Účes se zkrátil na mikádo, popřípadě se dlouhé vlasy svazovaly do drdolů. Byly šity i speciální sportovní oblečení, byly to většinou krátké šortky a košilka bez rukávů sešité k sobě a přepásané páskem.

Hospodářská krize znamenala pro módu 30. let 20. století novou revoluci. Krátké sukně a účesy z dvacátých let byly zapomenuty téměř ze dne na den.^[55] Obojí nabylo opět ztracené délky. Sukně se od pasu rozšiřovala, pas se zvedl do původní polohy a byl zdůrazňován vázačkou nebo páskem. Eleganci protáhlé siluety zdůrazňovaly dlouhé úzké rukávy a vyznačená ramena.

Přídělový systém 2. světové války vnesl do oblastí módy zcela nový přístup. Oblečení se mnohem více podobalo uniformě. Pro čtyřicátá léta byla proto typická hranatě vypadající vycpaná ramena, úzké sukně s jedním či dvěma sklady sahající po kolena. Oděvy se šily z bavlněných barevných látek, ale používaly se i netypické tkaniny, např. záclonovina.

Po 2. světové válce se móda měnila téměř každým rokem. Do šedesátých let panoval módní diktát pařížských módních salónů. Od sedmdesátých let byla novost modelů založena na neobvyklých kombinacích, později se začala formovat i móda odpovídající politickým názorům či hudebnímu vkusu nositele. Každý módní návrhář si vypěstoval svůj módní styl, každý měl k módě individuální přístup.

2.2 Střih šatů

Střih šatů je velmi jednoduchý. Skládá se ze sukně, kterou tvoří přední a zadní díl

„áčkového střihu“ - počítá se sklady, vrchní přední díl ze dvou trojúhelníkových částí, dvou šňůrek a zadního obdélníkového vrchního dílu.

2.3 Druhy látek

ATLAS

Hedvábná, vlněná, bavlněná nebo lněná tkanina z lesklé příze, tkaná atlasovou vazbou, která umožňuje složité vzorování. V místech, kde leží útkové nitě volně přes osnovní, vznikají lesklé plochy, tam, kde zůstávají temná místa.

BROKÁT

Těžká hedvábná tkanina, bohatě vzorkovaná, protkávaná zlatými a stříbrnými nitěmi (lněnou nití, obtáčenou jemnou zlatou nebo pozlacenou nití).

V historii byl používán pro slavnostní roucha dvorská a církevní.

PLÁTNO

Tkanina plátěné vazby ze lnu, konopí nebo bavlny. Byla běžně vyráběná už ve starověku a používala se na oděvní i ložní prádlo.

SATÉN

Je to tkanina v atlasové vazbě, která má vysoký lesk na lícni straně a na rubu je spíše matná. Její látka se využívá především na večerní šaty, spodní prádlo, noční prádlo nebo jako podšívka.

KAPITOLA III – Odívání na přelomu 19. a 20. století

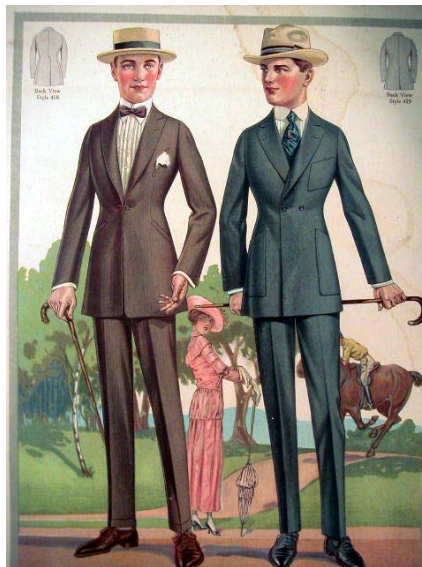
Na přelomu 19. a 20. století se v módě snoubily nové oděvní tendence spolu s módními prvky dob minulých. Opakovala se vlna empírového stylu, opět byly v módě krajky, znovu se čerpalo z tureckého ornamentu, oblíbené byly čínské vlivy a v neposlední řadě i prvky japonského stylu oblékání.

Módu konce 19. století opanovaly módní salóny, z nichž vůdčí postavení zaujímal salón Paula Poireta, považovaného za prvního skutečného tvůrce haute couture (oblečení šité z drahých a kvalitních látek na míru a vyrobené v Paříži). Paul Poiret čerpal podněty k nově vytvářeným osobitým oděvním stylům ze svých cest po Dálném i Blízkém východu, inspiroval se historismem a empírem. K jeho významným počínům patřilo posunutí pasu z přirozené polohy výš, odstranění tradice útlého pasu vylepšovaného šněrovačkou a boj za reformu oděvu, který měl osvobodit ženy od korzetu a dát jim uvolněný oděv. Ačkoliv Paul Poiret dokázal vytvořit pohodlné dámské oblečení, které zároveň lichořilo ženské postavě, nedokázal již zpřístupnit svůj oděv širokému okruhu žen. Jedním z nejvýznamnějších salónů v Paříži byl kolem roku 1900 salon sester Callotových, propagující krajky a stříbrné lamé (lesklá hedvábná tkanina) pro večerní toalety. Anglická firma Charlese Redferna se specializovala na klasické kostýmy. V Paříži se coby návrhář divadelních i civilních kostýmů Sarah Bernhardtové proslavil Alfons Mucha. Pro vývoj odívání a haute couture měla význam Světová výstava v Paříži v roce 1900, kde vystavovali všichni přední módní tvůrci své doby.

Oděv výrazně ovlivnili i lékaři a hygienici bojující proti užívání korzetu a doporučující sport a pohyb a k němu určené praktické oblečení. Pro secesní odívání bylo typické kombinování a vrstvení různých druhů látek a používání různých druhů materiálů, nejčastěji měkkých a lesklých – šifonu, viskózového hedvábí, či korálových výšivek. Velké obliby dosáhly kožešiny.

1 Pánský oděv

Pánské odívání neprocházelo vzhledem k dřívějšímu období zásadními změnami, ale když už k nějakým obměnám v pánské módě došlo, muži je pozorně následovali. Pojem dandysmus (šviháctví) se používal pro výstředně oblékané muže, pojem gentleman naopak pro muže elegantní, avšak odměřené a nenápadné. Muži rozlišovali, pro jaké příležitosti si měli obléknout sako, frak, či smoking. Frak byl vyhrazený pouze pro vybrané společenské události, jako byla např. svatba, ples, či návštěva divadla. Sako bylo stále běžnější součástí oblečení; mělo vypasovanou linii, šikmo sestřižené šosy a menší výstřih, takže z kravaty bylo možné vidět jen uzel. U smokingu byl na přelomu 19. a 20. století moderní šálový límec potažený hedvábím. Košile se nosila i nadále výlučně bílá a měla tuhý stojatý límec, který se dal stejně jako manžety odpínat. Kolem roku 1900 se kalhoty prodloužily tak, že na nohou vytvářely řadu příčných záhybů a říkalo se jim z toho důvodu harmonika. Citlivým bodem byla zejména šířka kalhot. Jako svrchní oblečení byly oblíbené pláště různých typů, frekventovaný byl zejména chesterfield šitý z vlněné látky, jednořadový, se vsazenými rukávy a s límcem potaženým sametem. Pánský účes byl variabilní a individuální, obecně však platí, že byl ovlivněn používáním pomády. Častou pokrývkou hlavy byl měkký klobouk, cylindr, či buřinka. Doplnkem oděvu byly hodinky s celou řadou přívěsků, slunečníky rozměrnější než dámské a deštníky, které postupně

vytěsnilo pánské garderoby hůl.

ZÁVĚR

Ve své práci jsem se pokusila Vám představit a ukázat jak se móda se až tak moc neodlišila od té naší. Když o tom začneme přemýšlet je skoro stejná až na nějaké detaily. Pokud jdeme například do divadla nevezmeme si jeansy,

ale šaty, které připomínají třeba to 20. století. Látky, které jsem uvedla, módní návrháři a designéři používají dodnes. A proč jsem si přímo tohle téma vybrala?

Tak to je velmi jednoduché, zpočátku jsem si myslela, že napíšu jen pár odrážek

a konec, ale jak se vžijete do módy tak byste mohly ke každé odrážce psát hodiny. Móda je úžasná a určitě hodně lidí mi dá za pravdu a ten koho móda ani ten nechytla tak už asi nechytne.

POUŽITÁ LITERATURA

http://is.muni.cz/th/180331/ffb/Soucasna_moda_a_jeji_vliv_na_spolecnost_cepelakova.txt

<http://cs.wikipedia.org/wiki/M%C3%B3da>

http://is.muni.cz/th/178460/ffb/Bak._prace_Vyvoj_modniho_odivani.txt

[Kniha: Móda -- Dějiny odívání 18., 19. a 20. Století](#)

<http://knihy.abz.cz/obchod/nakladatelstvi-slovart>

RESUMÉ

In my work I try to introduce and show how fashion is so much distinguished itself by ours. When we think about is almost the same except for some details . If we go to the theater for example, do not take your jeans,

but the clothes that need to recall that 20th century. Substances which I have indicated, designers and fashion designers use today. And why I chose this topic right ?

So it is very easy, at first I thought that I would write just a few bullets

and the end, but how Put yourself into fashion so you could write for hours each indent . Fashion is amazing and definitely gives me a lot of people for whom the truth and even the fashion did not catch so you probably do not grab .

Móda dnešního století

Móda 19.století

Zleva: Ruzyňský kroj, Mělnický kroj, Ženský oděv z Berounska

Móda 20. století

tí